

Міністерство освіти і науки України
Управління культури і туризму Рівненської обласної державної адміністрації
Рівненська обласна наукова універсальна бібліотека
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

Альманах наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології РДГУ

Випуск 9

Засновано у 2003 році

Издательство
Возень

Рівне - 2010

УДК 008:168.522
ББК 71.0
А 43

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології. – Випуск 9. – Рівне: видавець О. Зень, 2010. – 170 с., іл., табл.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології РДГУ (голова редколегії)

Редакційна колегія:

Афанасьєв Ю.Л. – доктор філософських наук, професор НАКККиМ (Київ)
Баканурський А.Г. – доктор мистецтвознавства, професор Одеського національного політехнічного університету
Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
Граб О.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент РДГУ
Дем'янчук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор Волинського національного університету ім. Лесі України
Жилюк С.І. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Коваль Г.П. – доктор педагогічних наук, професор РДГУ
Кралюк П.М. – доктор філософських наук, професор НУ «Острозька академія»
Круль П.Ф. – доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника
Кушнарєнко Н.М. – доктор педагогічних наук, професор ХДАК
Поніманська Т.І. – кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
Постоловський Р.М. – кандидат історичних наук, професор РДГУ
Стоколос Н.Г. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Троян С.С. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Швецова-Водка Г.М. – доктор історичних наук, професор РДГУ
Яремко-Супрун Н.О. – доктор мистецтвознавства, професор РДГУ

Рецензенти:

Арцишевський Р.А. – доктор філософських наук, професор Волинського національного університету ім. Лесі України
Брилін Б.А. – доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського

Науковий редактор – **проф. Виткалов В.Г.**

Упорядники випуску – **проф. Виткалов В.Г.**, доц. **Ярощук В.П.**

ISBN 978-966-2096-94-1

Редакція не завжди поділяє точку зору автора.
За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 10 від 25.06.2010 р.)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

ISBN 978-966-2096-94-1

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2010
© Рівненська обласна наукова бібліотека, 2010

УДК 94 (477.8)

Виткалов В.Г.завідувач кафедри культурології
РАГУ, професор, канд. пед. наук
(м. Рівне)

Культурно-мистецькі процеси на волинських теренах в історичній ретроспективі: за матеріалами науково-практичної конференції «Історична Волинь та проблеми духовного відродження України»

Характерною рисою сьогодення, незважаючи на невизначеність політичного курсу держави, складну суспільно-економічну ситуацію, негативні загально-світові тенденції тощо, є посилення уваги до регіональної культурно-мистецької проблематики в усьому її розмаїтті. Адже незважаючи на складне економічне становище, кількість проведених конкурсів, художніх виставок, прем'єрних вистав й самих театральних установ, науково-практичних чи теоретичних конференцій та й вищих навчальних закладів різних рівнів акредитації в країні не зменшується. Як має сталу тенденцію до зростання й кількість музеїв різноманітного профілю. І їх зростання у світі лише підкреслює загальну тенденцію людства краще знати своє минуле, не повторити прикрих помилок у своєму поступі у майбутнє.

У цьому зв'язку певний інтерес у читача викличуть запропоновані матеріали, оскільки розглядають вони саме ці питання.

«Історична Волинь та проблеми духовного відродження України» – Всеукраїнська науково-практична конференція, проведення якої ініційовано Рівненською обласною науковою бібліотекою у рамках проекту «Консорціум «Історична Волинь», – створення в мережі Інтернет електронної бібліотеки повних текстів рідкісних і цінних документів із використанням ресурсів обласних бібліотек, краєзнавчих музеїв, архівів Рівненської, Житомирської, Волинської, Тернопільської, Хмельницької областей на засадах корпоративної взаємодії. Тобто – «Історична Волинь» є зведеною базою даних бібліографічних документів, що формуються бібліотеками-учасницями. Відтак і представлені матеріали обумовлюються саме цією специфікою.

Відмінною рисою наукових розвідок, поданих до оргкомітету конференції, є те, що переважна їх більшість носить значною мірою краєзнавчий характер і стосуються різних граней книгознавчої, бібліографічно-бібліотечної діяльності у різні, достатньо складні, історичні періоди культурного розвитку волинських теренів. Йдеться про окремих особистостей, чия організаційно-творча діяльність виявилася незаслужено забутою (або свідомо замовчаною), як це сталося з життєдіяльністю нашого земляка М.Хомичевського (Бориса Тена) (В.Рожок), К.Пружинського (С.Гупало) чи особливістю використання європейських культурно-мистецьких здобутків доби Просвітництва у плануванні садово-паркового комплексу у Вишнівцях (М.Кибалюк, Л.Шиян), чи формуванні праватних родинних бібліотек, зібрання яких у той час також обумовлювалося й певними закономірностями, що не лише відбивали рівень освіти, художні смаки, соціальні зв'язки господарів тощо, але й новітні тенденції у культурних процесах Європи (В.Брега).

Ще однією особливістю аналізованих розвідок є те, що підготовлені вони фахівцями, що безпосередньо займаються практичною діяльністю – екскурсоводів, зберігачів фондів, керівників культурологічних установ, завідувачів відділів наукових бібліотек (особливо – відділів стародруків та рідкісних видань НБУВ, історичного краєзнавства НІБУ), викладачів тощо. Тож містять вони чимало деталей, які не ставали предметом широкого обговорення і невідомі широкому загалу і в цьому контексті вони теж є досить важливими для розширення уявлення про вітчизняний історико-культурний процес.

Значна частина цього матеріалу є унікальним і введення його до наукового обігу певним чином розширить межі вивчення історико-культурного процесу України, допоможе у підготовці повноцінної історії культури держави.

Починаючи аналіз розвідок, слід зазначити, що тематичний зміст збірника є досить строкатим за рівнем наукової аргументації, полемічності, формою викладу зібраного матеріалу, його співставленні з існуючими тенденціями в історичній науці, врешті-решт, пропонованим обсягом, інакше кажучи – фаховим науковим рівнем авторського складу.

Серед аналізованих розвідок є й певна кількість матеріалу, автори якого не зовсім дотримувалися відповідних вимог, притаманних «специфіці жанру» через різні причини, утім їх бажання докласти зусиль до вивчення власної історико-культурної спадщини домінувало і тому оргкомітет вважав за доцільне включити ці розвідки до основного тексту, зробивши їх надбанням громадськості.

Матеріали розвідок скомпоновано у п'ять розділів, запропонованих Рівненською ОНУБ, що відбивають тематику наукового пошуку їх авторів. Тож наголосимо на окремих аспектах цих матеріалів.

До першого розділу «Бібліотеки, архіви та музеї як центри концентрації інтелекту» віднесено дослідження, автори яких ставлять за мету розкрити культурний потенціал зазначених вище осередків в історичному відтинку XVI–XX століть, в якому, як відомо, відбувалося чимало яскравих культурних подій (утім, увага дослідників акцентується переважно на бібліотеках чи книжковій справі заглом). Адже саме в цей час тут, на Волині, були створені потужні бібліотеки, що концентрували у собі великий культурний потенціал, започатковано друкарську справу, розгорнулося ікономалювання, базоване на місцевому ґрунті. А після офіційного впровадження цензури в російській імперії (1721 р.) і заборони Петром I українського книгописання і друкування, друкарська справа переміщується на західноукраїнські терени – до Почаївської Лаври, яка стає центром православного кириличного друкарства. Саме тут в обіг входить новий шрифт, близький до курсиву, надруковано понад 355 назв видань самого різного спрямування – від «Філософії нравоучительной» до привілеїв козацьких. Почаївські друкарі, що успадкували техніку центрального та східноукраїнського друку, їх шрифти, орнаменти тощо згодом значно удосконалюють цю справу і намагаються вийти поза межі дії конфесійного принципу. Тому їх зусиллями введено в обіг чимало і православної, і католицького спрямування літератури. Утім, тогочасні книги зберігають й чимало інформації про середовище побутування, культурний рівень їх власників тощо.

У цьому зв'язку звернемо увагу на розвідку ст. наукового співробітника відділу стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського (НБУВ), Заболотної Н.В., яка аналізує кириличні почаївські стародруки, що побутували на Волині у XVIII – початку XIX ст. Покрайні записи, зафіксовані на цих культурних зразках, є цінним джерелом з історії побутування конкретних книг, що зберігалися не лише у монастирських, церковних, але й приватних книгозбірнях, – стверджує автор, оскільки дають змогу встановити не лише потребу у такій книзі, їх обіг у тій чи іншій місцевості, але й ставлення її господаря до того чи іншого джерела інформації.

Подібну думку розгортає й науковий співробітник цього ж відділу, Н.П.Бондар, акцентуючи увагу на зразках кирилических стародруків, що походять із збірок м. Рівного та Рівненщини. При цьому в розвідці аналізуються причини та шляхи надходження згаданих вище культурних зразків до теперішнього центрального книгосховища держави, яким є Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.

Звернемо увагу й на розвідку І.О.Ціборовської-Римарович (НБУВ), у якій розглядається діяльність та роль бібліотек у духовній практиці римо-католицьких монастирів та чернечих орденів XVI–XVIII століть, що відіграли помітну роль у консолідації місцевого населення.

Метрична книга новоміського Свято-Воскресенського храму – важливе джерело вивчення історії м. Острога XVIII століття (оскільки містить чимало невідомої інформації не лише,

так би мовити, фахового спрямування, але й про мовно-стилістичні особливо мешканців, їх майновий стан, демографічну ситуацію в місті загалом, соціально-економічне становище храму тощо) – предмет наукового зацікавлення співробітника Національного університету «Острозька академія» М.Близняка.

Організаційним питанням в становленні бібліотечних осередків, на прикладі бібліотеки села Кричильськ (Рівненщина) за сприяння місцевого Свято-Покровського братства початку ХХ століття, присвячено матеріали статті ученого секретаря наукової бібліотеки Волинського національного університету ім. Лесі Українки О.В.Сажок.

Певною мірою елементи новизни у питанні вивчення окреслених вище питань несуть у собі й наукові розвідки аспірантки РДГУ О.Л.Промської, що розглядає шляхи розвитку краєзнавчої метабібліографії в Україні й висвітлює роль окремих діячів та бібліотечних установ у становленні цієї складової бібліографознавства, та директора Музею книги і друкарства - С.Позіховської, предметом зацікавлень якої є збірка краєзнавчої літератури ХІХ століття, що знаходиться у фондах Державного історико-культурного заповідника м. Острога.

У цій же площині розглядається роль обласних універсальних бібліотек країни (включно до 90-х років ХХ ст.) у справі культурного обслуговування населення (доц. В.П.Ярощук) та конкретно – формування специфіки університетської бібліотеки РДГУ в її історичній ретроспективі – її керівниками – доц. С.Н.Грипич і Г.П.Семенюк.

Відзначимо й матеріал аспіранта КНУКіМ С.В.Виткалова, основна увага в розвідці якого акцентується на розвитку мистецького життя волинських теренів 50-70-років ХХ століття. На підставі наявних архівних джерел автор розкриває специфіку аматорського театрального руху в краї, визначає найбільш популярні його форми, прогнозує можливу еволюцію аматорства.

Другий розділ збірника – «Волинь у наукових дослідженнях: історичний аспект» – присвячений аналізу тих праць, у яких йдеться про події на території історичної Волині.

Осібнo відзначимо розвідку завідувача відділом історії міського музею м. Нетішин Хмельницької обл. – В.Й.Вихованця, звернену до популяризації маловідомого сьогодні джерела у вивченні історико-культурного процесу краю – «Военно-статистическое обозрение Вольнской губернии». Підготовлена у 1850 році, ця справді наукова праця подає унікальні відомості про волинські терени. У ній зосереджено безліч цікавої і, на жаль, невідомої сьогодні дослідникам, інформації не лише стосовно матеріально-технічних можливостей того чи іншого матеріального об'єкта, його інфраструктури тощо (виходячи зі специфіки цієї військово-стратегічної пам'ятки), але й стосовно ментальних характеристик місцевого населення, його творчих занять, дозвіллевих характеристик тощо.

Специфічною є й інформація дослідника з м. Костополя П.Кононця про побутування римських монет на теранах Волині, що залишаються важливим історичним джерелом у вивченні життєдіяльності перших праслов'ян. Наводячи достатньо широку полеміку у підтримку своєї гіпотези, автор доводить, що перші монети виконували на наших землях суто ужиткову роль, оскільки слугували матеріалом для виготовлення прикрас і лише згодом сприятимуть зародженню грошового обігу.

Достатньо об'ємний матеріал цього розділу складають й розвідки, спрямовані на аналіз документальної бази проекту «Історична Волинь» (А.Понагайба, О.Михайлова і, частково, Т.Якубова), започатковані Рівненською обласною науковою бібліотекою та сконцентровані в обласних наукових універсальних бібліотеках (міста Луцьк, Тернопіль, Житомир, Хмельницький) і Національній бібліотеці України ім. В.Вернадського. Так, завідувач сектору «Історична Волинь» А.А.Понагайба аналізує документи бібліографічної бази даних «Історична Волинь» ДОУНБ ім. Олени Пчілки (м. Луцьк) про археологічні пам'ятки волинського краю. Наголошено на документах, вміщених у збірниках матеріалів історико-краєзнавчих конференцій «Минуле і сучасне Волині та Полісся» (33 випуски), окремих розділах збірників «Волинський музей: історія і сучасність», фахових збірниках Волинського національного університету ім. Лесі Укра-

їнки «Науковий вісник. Історичні науки», монографіях місцевих авторів.

Завідувач сектором науково-дослідної роботи відділу історичного краєзнавства Національної історичної бібліотеки України О.П.Михайлова подає інформацію про нові видання з історії Волині, що знаходяться у фондах цієї установи. За домовленістю з координаційним центром проекту, ця робота, наголошує автор розвідки, здійснюється в трьох напрямках:

- виявлення публікацій про історичну Волинь із джерел, що гіпотетично є недоступними для інших учасників проекту і включення бібліографічних записів до загальної бази даних;

- виявлення і копіювання повних текстів публікацій для електронної бібліотеки, що не змогли відшукати інші учасники проекту (у відповідності зі списком авторів, що дали на це дозвіл);

- відомості про нові надходження видань до НІБУ, що відповідають тематиці проекту.

Таким чином Національна історична бібліотека України залишається потужним центром зібрання історичної проблематики про волинські терени.

Певна частина матеріалів збірника присвячена й розкриттю питань життєдіяльності відомих постатей, які досліджували край, або залишили помітний слід в його історії своєю творчою працею. Ці розвідки складають III розділ – «Історико-культурні діячі волинського краю в історичній ретроспективі».

У цьому зв'язку наголосимо на розвідці молодшого наукового співробітника Національного заповідника «Замки Тернопілля» В.В.Брегі, в якій розкриваються етапи формування родової книгозбірні князем Міхалом Сервацієм Вишневецьким у своєму палаці на Тернопільщині. У тексті аналізується також його громадська діяльність, культурно-мистецькі уподобання тощо. Проведено думку (як і в багатьох інших статтях аналізованого збірника) про визначну роль книги у формуванні особистості у будь-який історичний період розвитку суспільства.

Життєдіяльність Тадеуша Єжи Стецького (1838-1888 рр.), яку досліджує краєзнавець А.М.Климчук, на жаль, через певні обставини, мало знайома сьгодні широкому загалові. Утім, ця особистість чимало зробила для вивчення Волині, адже навіть його перша фундаментальна праця «Волинь із статистичного, історичного та археологічного погляду», перший том якої з'явився у Львові 1864 року, знайшла чимало схвальних відгуків за межами Волині – Варшаві, Кракові, Відні. Він – автор чималої кількості краєзнавчих розвідок не лише про окремі населені пункти краю (1874 р.), вміщених у «Тижневику ілюстрованому», «Przegląd powszechny», але й волинських художників (П.Гурського, К.Коморницького), композитора М.Завадського, власного родоводу, творчих «портретів» багатьох громадських діячів тощо.

Його остання праця «Z bogu i stepu. Obrazy i pamiatki» (1888 р.), що складає 23 розділи, залишається логічним продовженням згаданих двох книг «Волинь із статистичного, історичного та археологічного погляду». Саме в ній, з точки зору історичного минулого, ґрунтовно розглядаються населені пункти Рівненського повіту.

Творчість ще одного вихідця з волинських теренів також має бути знайома землякам, – переконаний краєзнавець із м. Ківерці С.А.Гупало. Ксаверій Прушинський (1907-1950 рр.) – предмет його особливого зацікавлення.

Репортер у роки Громадянської війни, прес-аташе польського посольства у Москві та Куйбишеві, дипломат польського еміграційного уряду, учасник бойових дій у Норвегії (1940 р.) та Франції (1944 р.), дипломат у Голландії. І в той же час – автор багатьох публіцистичних творів, книг («В червоній Іспанії», «Подорож Польщею»), двох збірок оповідань («Тринадцять повістей», «Шабля з Месхеда»), низки есеїв тощо.

У 1986 році Польським ПЕН-клубом засновано літературну премію його імені.

Наступний матеріал, віднесений до цього розділу, охоплює питання організації різних форм освіти на Волині у достатньо складний період її історичного розвитку. Йдеться про законодавче регламентування взаємодії волинських жіночих навчальних закладів, що

функціонували з другої половини ХІХ і до початку ХХ століття (Т.Яковичина) і його вплив на організацію педагогічного процесу та пастирські й регентсько-дяківські курси періоду Другої світової війни (прот. І.Швець), що стали єдиною формою духовної освіти в умовах нацистського режиму.

Осібне місце в загальному контексті збірника посідають й матеріали стосовно розгляду специфіки архітектурного будівництва на волинських теренах під впливом доби Прогресу, що залишила чимало яскравих пам'яток архітектури, скульптурних зразків та розмаїтих форм декоративно-ужиткового мистецтва, що використовувалося не лише у прикрасах побуту населення, осель, але й в оздобленні храмів, замкових каплиць тощо. А дерев'яна скульптура, що зберігається у фондах Олеського монастиря на Львівщині, взагалі повинна скласти окрему сторіну у вивченні вітчизняного культурно-мистецького процесу Західної України доби пізнього бароко. Вони виведені в окремий, ІV розділ – **«Замкове і садово-паркове мистецтво Волині»**.

Однією із таких пам'яток є Вишневецький садово-парковий ансамбль на Тернопільщині. Співробітники цього комплексу намагаються акцентувати увагу на різних гранях його забудови, численних реставраціях та оснащенні. У першій розвідці (Л.Шиян) звернуто увагу на принципи будівництва палацу та періоди у його становленні. Підкреслено, що у Вишневецькому парку наявна спроба включення в архітектурний контекст фортифікаційної забудови французького типу палацового ансамблю з двома дворами на одній осі та двотерасним садом, розміщеним збоку, на другій осі, утім паралельно до головної забудови. Автор, на підставі наявних в архівах цього комплексу матеріалів, наводить точки зору дослідників на специфіку архітектурного планування та намагається з'ясувати авторство пам'ятки.

Цей матеріал певною мірою розширює дослідження М.Кибалюка, головною метою якого є аналіз провідних тенденцій у садово-парковому мистецтві тогочасної Волині. Однак, якщо перший автор акцентує увагу на діяльності М.С.Вишневецького у розбудові комплексу, то М.Кибалюк аналізує специфіку ландшафтного парку, закладеного Мішалом Мнішеком і здійснює спробу порівняльного аналізу цієї пам'ятки із подібними штучними насадженнями волинських земель.

Окреслену проблематику доповнюють публіцистичні розвідки відомого історика-архівіста з м. Луцьк В.Є.Рожка, предметом уваги якого є оригінальні архітектурні пам'ятки Волині, зокрема й її монастирі.

Завершують збірник матеріали конференції розвідки, віднесені до розділу V – **«Фольклорно-етнографічні традиції Волині: історичний контекст»**.

Тут розміщена переважно інформація, що стосується народознавчого чинника у достатньо широкому його розмаїтті – весільних обрядів жителів Волині та Полісся і використання в них певних традиційних форм, як це, приміром досліджує аспірант Інституту народознавства (Львів) НАН України В.Р.Немец на прикладі коровайного обряду, обмежуючи свою розвідку другою половиною ХІХ – початком ХХ століття; чи впливу німецьких колоністів на культурний аспект у життєдіяльності населення волинських теренів, охоплюючи історичний період від давньоруської київської держави і до початку Другої світової війни (О.В.Лукашук). Системність, дотримання національних традицій, велика працездатність, яскраве духовне життя, – наголошує автор, – це все те, що успадкувало місцеве населення від таких культурних контактів.

Звернемо увагу й на дослідження старшого наукового співробітника Рівненського обласного краєзнавчого музею Т.П.Пархоменко, яка чимало часу вивчає традиційний поліський одяг і намагається виявити особливості виготовлення сітчастих поясів і таким чином прослідкувати роль використання поясу у народних віруваннях та звичаях. Побудована на широкому використанні польових матеріалів, ця розвідка розкриває ще одну яскраву сторінку у культурно-мистецькій спадщині Волинського краю.

Узагалі перевагою фактично усіх представлених у збірнику матеріалів конференції є широке використання їх авторами джерел – інвентарних, метричних книг, реєстрів нерухомості, польових записів, архівних зразків тощо, збережених від тієї чи іншої доби, що

дають змогу уточнити кількість та якість наявних художніх колекцій, прослідкувати тенденції в організації шкільництва, мистецького поступу, соціально-економічного, демографічного та культурного розвитку загалом, співставити місцеві здобутки із культурною практикою інших країн, виявити еволюцію у світосприйманні і таким чином розширюють наше уявлення про межі культурно-мистецького процесу, допомагають скласти повноцінну історію культури волиського регіону.

Зміст

- Виткалов В.Г.** Культурно-мистецькі процеси на волинських теренах в історичній ретроспективі: за матеріалами науково-практичної конференції «Історична Волинь та проблеми духовного відродження України» 3

РОЗДІЛ I. БІБЛІОТЕКИ, АРХИВИ, МУЗЕЇ ЯК ЦЕНТРИ КОНЦЕНТРАЦІЇ
ІНТЕЛЕКТУ НА ВОЛИНСЬКИХ ТЕРЕНАХ

- Ціборовська-Римарович І.О.** Бібліотеки римо-католицьких монастирів Волині XVI-XVIII ст.: історична доля, роль у монастирській діяльності, сучасний стан фондів (за фондами Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського) 9
- Близняк М.** Метрична книга острозького новоміського Свято-Воскресенського храму як джерело з історії Острога XVIII століття 14
- Бондар Н.П.** Кириличні стародруки XVI-XVII століть із фондів Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського, що походять зі збірок Рівного та Рівненщини 18
- Заболотна Н.В.** Побутування почаївських кириличних стародруків на Волині XVIII – початку XIX ст. за покрайніми записами (на матеріалах фондів Відділу стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України ім. В.Вернадського) 22
- Позіховська С.** До питання формування збірки краєзнавчої літератури XIX століття у фондах Державного історико-культурного заповідника м. Острога 27
- Сажок О.В.** Бібліотека Кричильського Свято-Покровського церковного братства Рівненського повіту Волинської губернії початку XX століття як предмет дослідження 31
- Костюк С.** Стародруки Свято-Успенської Почаївської лаври у Тернопільському обласному краєзнавчому музеї 35
- Булига О.С.** Зв'язки та взаємини Волинських Афін та Волинського Афону 37
- Виткалов С.В.** Художня ініціатива у волинському краї: спроба реконструкції (за матеріалами обласного державного архіву) 40
- Ярощук В.П.** До історії становлення обласних універсальних бібліотек (до 90-х років XX ст.) 49
- Промська О.Л.** Розвиток краєзнавчої метабібліографії в Україні 50
- Грипич С.Н., Семенюк Г.П.** Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету в історичному аспекті 58

РОЗДІЛ II. ВОЛИНЬ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ:
ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

- Вихованець В.Й.** «Военно-статистическое обозрение Волынской губернии» – важливе історичне джерело 63
- Кононець П.** Римська монета на території Волині та Волинського Полісся 70
- Якубова Т.А.** Представники української козацької старшини у російсько-турецькій війні 1735-1739 років (за матеріалами фондів НБУВ) 76
- Понагайба А.А.** Археологічні пам'ятки Волинського регіону у ББД «Історична Волинь» Волинської державної обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олени Пчілки 82
- Михайлова О.В.** Нові видання з історії Волині у фондах НІБУ та їх відображення на веб-сайті «Історична Волинь» 86
- Глушук О.Г., Білявцева О.В.** Культурно-просвітницька діяльність громадських товариств на Західно-Волинських землях 1921-1939 років 88

РОЗДІЛ III. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ДІЯЧІ ВОЛИНСЬКОГО КРАЮ
В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКТИВІ

Брега В.В. Міхал Сервацій Вишневецький – засновник родової книгозбірні Вишневецького палацу на Волині	95
Климчук А.М. Тадеуш Єжи Стецький – дослідник Волині	97
Рева Л.Г. Олена Пчілка в критиці 30-х років ХХ століття: за архівними фондами Національної бібліотеки України ім. В.Вернадського НАН України: М.Фуртак-Деркач	101
Яковишина Т. Законодавче регламентування взаємодії у волинських жіночих середніх навчальних закладах другої половини ХІХ – початку ХХ ст.	108
Швець І. Пастирські та регентсько-дяківські курси на Волині та Україні в період Другої світової війни	114
Гупало С.Л. Призабуті сторінки вітчизняної історії літератури: Ксаверій Прушинський ..	118
Рожко В.Є. «Білі плями» в життєписі Бориса Тена	121
Грищук Т.В. Микола Островський. Загублений в історії	124

РОЗДІЛ IV. ЗАМКОВЕ ТА САДОВО-ПАРКОВЕ МИСТЕЦТВО
ВОЛИНСЬКОГО КРАЮ В КУЛЬТУРНІЙ ПРАКТИЦІ УКРАЇНИ

Кибалюк М.В. Вишневецький парк як приклад садово-паркового мистецтва Волині ..	129
Шиян Л. Вишневецький палацово-парковий комплекс – тип магнатської резиденції Волині ХVІІІ століття	132
Рожко В.Є., Устимчук Ф. Святиня в заплавах Стоходу і Прип'яті	136
Рожко В.Є. Предавня святиня біля витоків Збитеньки	138
Рожко В.Є. Монастир Воскресіння Господнього на Повстанських могилах	141

РОЗДІЛ V. ФОЛЬКЛОРНО-ЕТНОГРАФІЧНІ ТРАДИЦІЇ ВОЛИНИ:
ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ

Лукашук О.В. Німецька колонізація Волині	145
Німець В.Р. Аналогії та відмінності коровайного обряду на Волині і Поліссі (середина ХІХ – початок ХХ ст.)	147
Черніговець Т.І., Черніговець О. Регіональні особливості купальських культів Волині та Західного Полісся	154
Пархоменко Т.П. Особливості виготовлення сітчастих поясів. Пояс у народних віруваннях і звичаях	158
Хандрук О.О. Виховна система Пласту в контексті розвитку сучасної вітчизняної культури	163

Наукове видання

Актуальні питання культурології

Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 9.

Збірник наукових праць

Наукове редагування, коректура – проф. Виткалов В.Г.

Відповідальний за випуск – Виткалов В.Г.

Технічний редактор – Зень О.М.

Адреса редакції: Рівне, вул. С.Бандери, 12.

Рівненський державний гуманітарний університет

Кафедра культурології. Тел. 0-362-22-20-32

Вміщено матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Історична Волинь і проблеми духовного відродження України».

*Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації,
серія КВ № 15561-4033 Р.*

Зареєстровано

*Міністерством юстиції України,
наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

Підп. до др. 30.08.2010.

Формат 60x84^{1/8}.

Папір офсетний.

Друк офсетний.

Гарнітура Мусл.

Ум. друк. арк. 19,8.

Обл. вид. арк. 18,3.

Наклад 100 прим.

Видавець О. Зень

Свідоцтво РВ-26 від 6 квітня 2004 р.

33022, м. Рівне, пр. Кн.Романа 9/24;

тел.: 0-362-24-45-09; 0-67-36-40-727

olegzen@ukr.net

Друк: ПП Олейник В.А.

33000, м. Рівне, вул. Вербова, 38/154

тел. 0-362 - 23-17-09

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ РІВНЕНЬСЬКОГО МІСЬКВИКОНКОМУ
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ТА ТУРИЗМУ РІВНЕНЬСЬКОЇ ОБЛАДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
УПРАВЛІННЯ У СПРАВАХ СІМ'Ї ТА МОЛОДІ РІВНЕНЬСЬКОЇ ОБЛАДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
РІВНЕНЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

33028, м.Рівне, вул.С.Бандери, 12
телефон кафедри: (0362) 22-20-32
контактний телефон: 8067 8032398

11-12 листопада 2010 року
відбудеться VI Всеукраїнська науково-практична конференція

Духовна культура України: реалії та перспективи

Робота конференції відбуватиметься у секціях:

1. Вітчизняний освітній процес та його методичне забезпечення: здобутки і проблеми
2. Морально-етичні й естетичні проблеми в молодіжній культурі сучасної України
3. Регіональна культурно-мистецька проблематика як предмет наукового дослідження
4. Проблеми викладання історико-культурологічних дисциплін
5. Художній процес в Україні в історико-культурній ретроспективі
6. Бібліотеки, музеї, архіви у справі збереження національної культурної спадщини
7. Культурно-мистецький потенціал Волині в умовах сьогодення.

Заявки на участь у роботі конференції подавати на кафедру культурології РДГУ (Рівне, вул. С.Бандери, 12, каб. 46) до 1 листопада 2010 року.

У заявці повідомити: прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, науковий ступінь, звання для співробітників та прізвище, ініціали студента (факультет, спеціальність), тему доповіді.

Тексти доповідей (у друкованому та електронному варіантах), написані згідно з вимогами до наукових публікацій (див. Бюлетень ВАК України, 2009. - № 3), необхідно передати оргкомітету до 1 листопада 2010 р.

Матеріали конференції будуть опубліковані у випуску № 10 Альманаха наукового товариства «Афіна» – «Актуальні питання культурології».

Адреса оргкомітету: РДГУ, вул. С.Бандери, 12, кафедра культурології (каб. 46). Відповідальний за організацію конференції – проф. Виткалов Володимир Григорович 067 8032398. Електронна адреса: sergiy_vsv@ukr.net

ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ

До Збірника приймаються статті українською мовою, обсягом до 10 сторінок

Поля: верхнє, праве, лівє, нижнє – 1,5 см.

Редактор: MS Word, Гарнітура: Times New Roman, кегль 14

Міжрядковий інтервал: 1,5.

Зліва друкується УДК, по центру назва статті великими літерами (жирним шрифтом), у правому полі – прізвище та ініціали автора (для викладачів) та прізвище, ініціали, курс, факультет студента; наприкінці тексту - анотація українською та англійською мовами. Список літератури оформляється згідно нових вимог ВАК України.